

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.382/2012/5.szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Koszó Tivadar ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Nádasdi Miklós ügyvéd által képviselt I. r. és II. r. alperesek ellen közös tulajdon megszüntetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2012. április 25. napján kelt 4.P.20.720/2011/32. számú ítélete ellen a felperes részéről 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezését **részben és akként változtatja meg**, hogy a felperes által az alperesek, mint egyetemleges jogosultak javára fizetendő elsőfokú perköltség összegét 224 000 (kettőszázhuszonnégyezer) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A peres felek a fellebbezési eljárási költségeiket maguk kötelesek viselni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperes édesapja, néhai **(néhai 1. neve)** és néhai **(néhai 2. neve)** házasságából származik az I. r. alperes, a II. r. alperes az ő házastársa, a felperes pedig apai részről az I. r. alperes féltestvére.

Az I. r. alperes és szülei - **(néhai 1. neve)** és **(néhai 2. neve)** - között 1997. április 17-én adásvételi szerződés jött létre az orgoványi 0167/20. és 0116/2. hrsz. alatt ingatlanokra, amelyek alapján az I. r. alperes, mint vevő összesen 280 000 Ft vételár ellenében megszerezte az ingatlanok tulajdonjogát szülei holtig tartó haszonélvezeti jogával terheltén.

Az I. r. alperes ugyancsak adásvétel jogcímén szerezte meg az **(település neve, ingatlan címe)** szám alatti lakóházas ingatlan tulajdonjogát, amelyen a szülei javára holtig tartó haszonélvezeti jogot engedett. A lakóingatlanon az I. r. alperes utóbb jelentős beruházásokat végzett.

Az I. r. alperes 2002. évig édesapjával közösen folytatott mezőgazdasági tevékenységet, ingatlanai műveléséhez gépeket, alkatrészeket vásároltak, azokat felújították. Utóbb a kapcsolatuk megromlott, s az I. r. alperes szülei tulajdonjog megállapítása és egyéb követelés iránt pert indítottak az alperesek ellen. A peres eljárás megindítását követően - 2004. július 1. napján - **(néhai 2. neve)** II. r., majd - 2006. február 5. napján - **(néhai 1. neve)** I. r. felperesek elhunytak. Az elsőfokú bíróság a P.21.423/2003/48. számú végzésével megállapította, hogy **(néhai 1. neve)** jogutóda lánya, a felperes, míg **(néhai 2. neve)** jogutóda az I. r. alperes.

A felperes jogelődje a 2005. július 13. napján kelt végrendeletében az I. r. alperest kitagadta, ezért a hagyatékot **(közjegyző neve)** közjegyző a 291/2006/3. ideiglenes hagyatékátadó végzésével végrendeleti öröklés jogcímén a felperesnek adta át. A Kecskeméti Városi Bíróság - a Bács-Kiskun Megyei Bíróság Pf.20.323/2008/5. számú ítéletével jogerőre emelkedett - P.21.974/2006. számú ítéletével megállapította, hogy a végrendelet annak kitagadásra vonatkozó részében érvénytelen, így **(néhai 1. neve)** hagyatékát a felperes az I. r. alperes kötelesrész iránti igényével, mint hagyatéki tartozással terheltlen szerezte meg.

A felperes és az I. r. alperes jogelőde (az **/a néhai/** házaspár) keresetükben az 1997. április 17. napján kelt adásvételi szerződés érvénytelenségére hivatkozással - ajándék visszakövetelése jogcímén - a szerződéssel érintett ingatlanok tulajdonukba adását, az alperesek használati díj fizetésére, ingóságok kiadására, termények árának megtérítésére, továbbá haszonélvezeti joguk ellenértéke és kártérítés fizetésére kötelezését kérték. Követelésük pertárgy értékét 9 287 000 Ft-ban jelölték meg. A jogutódlás megállapítását követően a felperes - elismerve az I. r. alperes kötelesrész iránti igényét - keresetét módosította, aztösszegszerűségében az eredeti követelés 37,5 %-a erejéig tartotta fenn.

Az elsőfokú bíróság a P.20.958/2009/49. számú részítéletével a felperesek tulajdonjog megállapításával, használati díj és termények ellenértéke megfizetésével kapcsolatos igényeit elutasította. A felperesi fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla a Pf.II.20.610/2010/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság részítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A felperes a megismételt eljárásban előterjesztett módosított kereseti kérelmében az alperesek egyetemleges kötelezését kérte 735 000 Ft használati díj és ennek járulékai megfizetésére. Keresete indokait fenntartva utalt arra, hogy az I. r. alperesi jogelőd halála folytán a II. r. felperes keresete alapján a megismételt eljárásban már per nem folyik.

Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 79 140 Ft-ot, és ennek 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 150 000 Ft részperkölséget. Az alpereseket 5 600 Ft eljárási illeték és 9 950 Ft állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezte azzal, hogy a további 551 500 Ft elsőfokú eljárási illetéket és 89 500 Ft szakértői díjat az állam viseli. Határozatának indokolása szerint az alperesek mind a családi házas, mind az orgoványi 0167/20. hrsz-ú ingatlant a tényállásban részletezett időtartamban használták, ezért a felperes használati díj iránti igényét megalapozottnak ítélte. A használati díj mértékét a perben kirendelt igazságügyi szakértői véleményben foglaltak alapulvételével határozta meg, és figyelembe vette, hogy a felperesi jogelőd végrendelete kitagadásra vonatkozó rendelkezésének érvénytelensége folytán az I. r. alperes a Ptk. 665. § (1) bekezdése szerint kötelesrészre jogosult, így a felperesnek az egyes ingatlanok vonatkozásában járó használati díj összegét annak $\frac{1}{4}$ részével csökkentve határozta meg. A felperes pernyertességét a módosított kereseti kérelemben foglaltakhoz képest közel 10 %-os mértékűre tette, és az általa az alperesek javára fizetendő perköltség összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. §-ában foglaltak alapján határozta meg, utalva arra, hogy az ügyvédi munkadíjat az alperesi jogi képviselő által ténylegesen kifejtett tevékenységhez igazította.

Az elsőfokú bíróság ítéletének perköltség összegére vonatkozó rendelkezése ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a javukra megítélt elsőfokú perköltség összegének 584 514 Ft-ra történő felemelését. Kiemelték, az elsőfokú bíróság az eljárás pertárgy értékét 9 278 000 Ft-ban, míg pernyertességük arányát 90 %-ban határozta meg, amelyhez képest a javukra megállapított 150 000 Ft összegű perköltség lényegesen alacsonyabb, mint ami őket a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. §-a alapján megilletné. Kiemelték, a jogi képviselőjük perben kifejtett tevékenysége minőségében igényes és tartalmas volt, az ügy bonyolultsága, a pertartam, valamint a magas pertárgyérték figyelembevételével az elsőfokú ítélet szerinti részperkölség aránytalanul alacsony. Hangsúlyozták, hogy a felperes, mint jogutód a perbelépését követően a keresetet fenntartotta, követelésétől a későbbiekben sem állt el, csupán leszállította azt, emellett nem tett meg mindent a per mielőbbi befejezése érdekében, így nem védekezhet megalapozottan azzal sem, hogy a pert nem maga kezdeményezte.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezésének helybenhagyására irányult. Védekezése szerint a perbe néhai édesapja jogutódként lépett be, míg **(néhai 2. neve)** kizárólagos jogutóda az I. r. alperes, így - pernyertessége esetén is - csak a néhai felperesek által előterjesztett követelés pertárgyértékének felét illetően érvényesíthetne vele szemben az I. r. alperes megalapozottan perköltségigényt. Az I. r. alperes apja után kötelesrészre jogosult - amelyet egyebekben a perben nem tett vitássá -, ennek megfelelően keresetét utóbb a kötelesrész értékével (1/4 rész) csökkentve tartotta

fenn, így a felmerülő perköltség 62,5 %-a az I. r. alperest terheli, míg annak csak 37,5 %-a terhelhető rá. Az elsőfokú bíróság által meghatározott mértékű részperköltség ezzel arányosnak tekinthető, ezért annak felemelése nem indokolt. Ennek kapcsán kiemelte, a maga részéről mindent megtett a per mielőbbi befejezése érdekében, több ízben egyezséget kezdeményezett és a per szünetelésének megállapítását kérte. Jogos igényét azonban az alperesek nem ismerték el, a per folytatását maguk kérték, ez pedig a perköltség összegének meghatározása során a terhére nem értékelhető.

A fellebbezés **részben alapos**.

A Pp. 75. §-ában foglaltak szerint perköltség mindaz a költség, ami a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merül fel. A perköltséghez hozzá kell számítani a felet képviselő ügyvéd készkiadásait és munkadíját is. A bíróság a perköltség viselése felől az ítéletben vagy az eljárást befejező egyéb határozatában dönt. Ennek során a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kötelezi (Pp. 78. § (1) bekezdés, míg részleges pernyertesség esetében a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz, ha pedig a pernyertesség és pervesztesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincs számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét (Pp. 81. § (1) bekezdés.) Alapvetően a kereseti kérelemnek, illetve az ellenkérelemnek az ítélethez való viszonya határozza meg a pernyertesség és pervesztesség kérdését illetve annak egymáshoz viszonyított arányát azzal, hogy a kereset leszállítása esetén a leszállítással érintett rész tekintetében a felperest főszabály szerint pervesztesnek kell tekinteni. Kivétel ez alól alapvetően az az eset, ha a kereset leszállítását az alperes per folyamán történt részteljesítése indokolta, jelen perben azonban a kereset leszállítására nem ez okból került sor. Tény ugyanakkor, hogy a felperesi pozícióban a per folyamán jogutódlás következett be, mégpedig olyan sajátos módon, hogy a pert megindító két felperes közül **(néhai 1. neve)** perbeli jogutóda a felperes lett, míg **(néhai 2. neve)** vonatkozásában csak anyagi jogi jogutódlás történt azzal, hogy nevezett örökösévé vált az I. r. alperes. A peres felek személyében bekövetkezett ezen változásra figyelemmel módosult a perköltség alapját képező peresített igény nagysága is. Mivel a felperes csak a jogelőde által érvényesített igény tekintetében minősül jogutódnak, így a néhai felperesek által előterjesztett per pertárgy értékének a fele képezheti a vele szemben érvényesített perköltségigény alapját.

Az elsőfokú bíróság az alpereseket terhelő használati díj összegének meghatározása során figyelemmel volt arra a körülményre, miszerint az I. r. alperes kötelesrészre jogosult, így a felperes javára a kötelesrész mértékével ($\frac{1}{4}$ rész) csökkentett összegű használati díjat állapított meg. A kötelesrész iránti igény tehát a peres felek közötti mikénti elszámolást befolyásolja, az a marasztalási összeg meghatározásakor vehető számításba. A perköltség viselése kérdésében pedig

annak függvényében dönt a bíróság, hogy a követelt összeghez képest a fél milyen marasztalási összegre tarthat igényt, azaz a kötelesrész elszámolása ily módon az érdemi döntésre tartozó kérdés. A perbeli esetben az elsőfokú bíróság a kötelesrész elszámolását elvégezte, azt a peres felek maguk sem vitatták, így a perköltségnek a fentiek szerint kialakuló pernyertesség-pervesztesség arányához kell igazodnia, azaz annak összege a kötelesrész arányában tovább nem csökkenthető.

A pervesztesség és pernyertesség kérdését nem befolyásolja sem az a körülmény, hogy a felperes a perbe jogutódként lépett be, sem az, hogy az egyezség megkötését és az eljárás szünetelését maga kezdeményezte. Ugyancsak közömbös e tekintetben az, hogy a szünetelő per folytatását az alperesek kérték, elfogadható ugyanis érvelésük, miszerint indokoltnak látták a perben felmerült költségeik megtérülése és további peres eljárás elkerülése érdekében a hosszú ideje húzódó jogvita ítélettel történő lezárását.

Azt, hogy a pernyertes felet - az egyéb költségei mellett - milyen mértékű ügyvédi munkadíj illeti, a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. §-a szabályozza. Ennek (1) bekezdése értelmében ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél ezt kéri, a bíróság a képviselőt ellátásával felmerült munkadíj összegét a 3. § (2)-(6) bekezdésben foglaltak alapján állapítja meg. E szerint az ügyvédi munkadíj címén megállapítható perköltség összegének meghatározása során kiinduló pontnak a pertárgyérték tekinthető, a bíróság azonban a perérték alapján számítható munkadíjat mérsékelheti, amennyiben ezzel az összeggel a jogi képviselő által a perben kifejtett tevékenység nem áll arányban. A perbeli esetben azonban e mérséklésnek indoka nincs, az alperes ugyanis az éveken át húzódó peres eljárás során a bíróság felhívásának megfelelően érdemi nyilatkozatait megtette, bizonyítási indítványait előterjesztette, a vele szemben több jogcímen érvényesített követelés kapcsán részletes jogi álláspontját kifejtette, így a pertartamra, az ügy bonyolultságára és az alperesi jogi képviselő által kifejtett tevékenységre figyelemmel a perértékhez és az alperesek pernyertességéhez igazodó ügyvédi munkadíj mérséklése nem indokolt. Mindebből következően az elsőfokú perköltség az alábbiak szerint számítható ki. A felperes és az I. r. alperes jogelőde által előterjesztett követelés pertárgyértéke 9 278 000 Ft volt. Az I. r. alperes jogelődének halála folytán az általa érvényesített követelés pertárgy értéke a már kifejtettek szerint a perköltség meghatározása során nem vehető figyelembe, így kiinduló pontnak a 4 639 000 Ft összegű pertárgyérték tekinthető. Ebből az elsőfokú bíróság mindösszesen 78 140 Ft összegű követelést ítélt megalapozottnak, amelyre figyelemmel az alperesek 4 480 720 Ft erejéig tekinthetők - abszolút - pernyertesnek, így a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdése a) pontja alapján 224 000 Ft összegű elsőfokú perköltségre jogosultak.

A kifejtettekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének perköltség összegére vonatkozó rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A fellebbezési pertárgyérték 434 514 Ft, ennek megfelelően az elsőfokú ítélet fentiek szerinti részbeni megváltoztatása folytán a peres felek pernyertessége-pervesztessége aránya a másodfokú eljárásban megközelítőleg 4/5-1/5 a felperesre kedvezőbben. Erre figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdésében foglaltak szerint az alpereseket terheli a felperes fellebbezési eljárásban felmerült - a jogi képviseletének ellátásával kapcsolatos - 4/5 arányú részperkölsége, ami a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdése szerint 7 200 Ft-ban határozható meg. Az alperesek ugyanakkor igényt tarthatnak az általuk lerótt 34 800 Ft fellebbezési eljárási illetékből a pernyertességükhöz igazodóan 5 900 Ft-ra. Miután a két összeg között számottevő különbség nem mutatkozik, az ítélőtábla akként rendelkezett a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, hogy a fellebbezési eljárás során felmerült költségeiket a felek maguk kötelesek viselni.

Az ítélőtábla az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

S z e g e d , 2012. november 6.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró